

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita S. Liborii Episcopi, Calculo Laborantium Patroni

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1648

Liber Primus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9573

62 VITA S. LIBORII PATRONI

Christo in æternum viuamus, cuius regnum
& imperium sine fine permanet in secula se-
culorum, Amen.

a *Aliter paullo 2. Vit. oppidò Deo vulgò placere.*

b *De S. Liborij ætate egimus §. 1. n. 4.*

c *Ibidem nu. 1. ostendimus quinto legendum.*

ALIA VITA

Auctore Saxone anonymo,

Ex MS. Canon. Regul. Corfendoncano
& Bodecensi.

LIBER PRIMVS.

CAPVT I.

S. LIBORII gesta unde Auctor
acceperit.

Doctores & I.
Episcopi à
Deo dati,

Vamuis multifariam mō-
disque ineffabilibus super-
næ bonitatis erga salutem
humani generis pia dispen-
satio cognoscatut; in hoc
tamen maximis videtur clarescere indicatijs,
quòd Ecclesiæ suæ, in hac mortali conuersa-
tione pro æternæ vitæ præmio laboranti, ta-
les

les eruditorēs defensoresque prouidit, quorum doctrinis & exemplis informari, quorum meritis & intercessionibus possit in perpetuum adiuuari. Omnibus enim, qui in pro-
 cinctu fidei positi, agone militiæ Christianæ
 contra spirituales nequitias iugiter colluctan- *Ecclesiam*
 tur, quid vtilius esse credatur, quàm illorum *iuuant ver-*
 imitandas præ oculis habere virtutes, qui in *bo, exemplo*
 eodem agone legitimè certantes, perpetuam *patrocinio*
 adepti sunt victoriæ coronam: Quid felicius,
 quàm eorum precibus muniri, quibus cun-
 cta, quæ petierint, præstanda Veritas ipsa pro- *Ioan. 14. 13.*
 mittit? De his enim loquimur, qui verè in
 Christo manentes, eiusque in se verba mane-
 re facientes, illud consequuti sunt præmium,
 quod ipse promisit, dicens: Quodcumque vo- *Ioan. 15. 7.*
 lueritis, petetis, & fiet vobis.

2. Hoc equidem licet ad Apostolos spe-
 cialiter dictum sit, pertinet tamen nihilomi-
 nùs etiam ad alios quosque excellentiâ san-
 ctitatis insignes; illos præcipuè, qui Aposto-
 lorum tam meriti quàm officij successione
 sublimati, perenni refulgent gratiâ sacri præ-
 sulatus. Ij namque tantò faciliùs à Deo quæ-
 libet impetrant, quantò ei & per puritatem
 conuersationis, & per sublimitatem sacri or-
 dinis appropinquant. Nec dubium quin plu-
 rimùm illorum preces apud Dominum va-
 leant, quorum ipse potestatem tantùm in cæ-
 lo terræque valere concessit, vt quidquid hîc
 ligarent, maneret ibi ligatum; quidquid hîc
 solue-

soluerent, esset protinùs ibi solutum. Præterea illorum officij dignitatem ipse inhabitator & consecrator eorum Spiritus sanctus ostendit, Malac. 2. 7. qui per Prophetam Malachiam loquitur, dicens: Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum est. Hinc in Apocalypsi Ioannis, Ecclesiarum Præsules non nisi Angeli vocantur, signati per septem stellas, in Christi dexterâ demonstratas. Sunt enim stellæ, quia virtutibus radiant; Angeli, quia mandata Diuinæ iussionis annuntiant. Constat igitur, eos non parum transcendere modum infirmitatis humanæ, quos toties Scriptura sancta non dubitat Angelos appellare.

3. a Ipsorum verò in Ecclesiâ Principes & primi propagatores, Apostoli fuere, qui post gloriosam Domini nostri Iesu Christi ad cælos ascensionem, iuxta promissionem ipsius, Sancti spiritus infusione roborati, & scientiâ omnis veritatis instructi, in diuersas mundi totius penè profecti sunt regiones, verbum salutis annuntiantes vbique, & tam miraculorum signis, quàm prædicationum hortamentis, id in breui efficientes, vt, quemadmodum egregius olim Propheta præcinuit, In omnem terram exiret sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Ex eorum igitur salutaribus cælestibusque doctrinis, quas ab ipso fonte veritatis largiter hauserant, Ecclesiasticorum ordinum regula, diuini cultus insti-

Malac. 2. 7.

Apoc. 1. 20.

Angeli &
Stella dicti

Psal. 18. 5.

Apostolorum
succes-
sores.

insti-

institutio, & tota Catholicæ religionis observatio sumpsit exordium. Post quos multi per orbem Ecclesiarum Præsules, illorum in omnibus vestigia sequuti, & eorum non minùs virtutum gratiam, quàm ordinis dignitatem adepti, eandem tenuerunt in fide sinceritatem, in moribus sanctitatem, in doctrinæ studio vigilantiam; quâ & fidelium mores corrigerêt, & infidelium mentes ab errore converterent. In quo plures eorum tantùm Domino placuisse noscuntur, vt clarissimis vsque hodie miraculis coruscare videantur.

4. Ex quorum glorioso collegio vtr magnificus & incomparabilis extitit sanctitatis Liborius, Ecclesiæ Cenomanicæ Præsul, cuius modò proposuimus vitam & transitum breuiter commemorare; vtile ac fructuosum fore legentibus arbitrati, eius vitam actusque cognoscere, quem sequendo, possint in Diuinâ seruitute proficere. Eius etenim vita nihil aliud erat, nisi quoddam cælestis conuersationis indicium, Christianæ religionis exemplum, virtutis ac fidei documentum. Vnde quoniam ipse Dominicum illud impleuit præceptum, Luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est; nobis in vitæ mortalis errore degentibus enitendum valdè solerti imitatione videtur, vt qui vitiorum & ignorantix tenebris obfuscamur, lucifluis bonorum eius operum radijs

*S. Liborij
vita fideliter
scripta*

Matt. 5. 16.

E

illu-

66 VITA S. LIBORII PATRONI
illustremur. Nec nos quisquam existimet in
eius laudibus à veritatis aut moderationis
tramite deuiare, cùm nulla, nisi à veracibus
scriptis seu relationibus comperta, profera-
mus: nec eum dignè à mortali linguâ posse
laudari, ipse, cum quo nunc immortaliter re-
gnat, Deus visibili palàm ostensione decla-
ret. Testatur namque, cunctis eum virtutibus
atque omni vitæ merito acceptum sibi fuisse
viuentem, dum defuncti reliquias euidentis-
simis miraculorum signis frequenter glori-
ficare non desinit.

*miracula
post mor-
tem,*

*qua in vitâ,
vel non scri-
pta, vel de-
perdita:*

5. Ex quo datur intelligi, hac eum gratiâ
nequaquam in præsentī vitâ caruisse, quam-
uis inde specialia litterarum indicia qualibet
ex causâ non habeantur. Siue enim, quod fa-
miliaris Sanctis omnibus semper humilitas
persuadet, vt ea quæ sibi ante humanos ocu-
los laudi & gloriæ videri valent, celari ab-
scondique desiderent, hoc ipse præ ceteris
obtinuerit; siue gesta signorum virtutumque
illius descripta quidem plenius, sed casu quo-
libet posteriorū notitiæ subtracta fuerint, siue
aliud quid causæ fuerit ignorantes; liquidò
tamen credimus, eiusdem sancti Spiritus gra-
tiam, qui toties ante eius sacrosancta pignora
præclarum sui charismatis donum, operatio-
nem scilicet virtutum, ad ipsius demonstnan-
da merita exhibere dignatur, eidem quoque
in carne posito minimè defuisse. Non tamen
desunt etiam certa de eius meritis apicum
moni-

monimenta. Habentur etiam gesta Pontificum eiusdem, cui præfuit, Ecclesiæ Cenomanicæ, simplici eloquio, & absque omni næuofigmenti, fideli narratione contexta: in quibus non plena alicuius eorum vitæ series replicatur; sed quis cui successerit, cuius meriti fuerit, quot annis Ecclesiam rexit, breuiter est annotatum. Huius verò sacri ac pretiosissimi viri Liborij etiam transitus ex hac valle lacrymarum, ad societatem semper verè beateque gaudentium ciuium supernorum, quo contigerit ordine, latiùs indicatur. Extant & aliæ de eius ortu & vitâ litteræ strictim exaratae, de quibus omnibus vtilissimis quibusque & veracissimis narrationibus desloratis, hîc eas, prout diuinitus facultas datur, paucis explicare conamur.

a In ms. monasterij Bodecensis Canonico Regulari Ord. S. Augustini, è quo variantes lectiones nobis Ioannes Gamansius noster communicauit, hîc Prologi finis, Vita exordium erat.

CAPVT II.

S. LIBORII à primâ etate sanctitas;
Episcopatus.

6. **H**ic igitur ex Gallijs originem ducens, & parentum non ignobili ortus prospiciâ, clarissimam a patriam suorum claritudine meritorum ampliùs illustrauit. Namque ab etate primæuâ, maturum in bonis actibus

*S. Liborius
Gallus, nobilis, à puero
grauis,*

cor gerebat, neque illecebris voluptatum carnalium, ut ætati lubricæ moris est, animo cedens, neque vitio leuitatis indulgens. Ad eò verò sese humilem & quietum & trementem sermones Domini exhibebat, ut meritò super illum sancti Spiritus gratia requieuisse credatur, quæ illum ad sacerdotij dignitatem, ac dispensationem sacramentorum Dei, ad regimen fidelis populi nutriebat. Hæc etiam illius animo flagrantissimum discendi studium inspirauerat, quatenus cælestium fluentis arcanorum, quæ multis erat quandoque largiter ructaturus, ipsius primùm præcordiorum intima salubriter implerentur. Neque vnquam peruerso quorundam more prius voluit docere, quàm discere: sed tamquam futurum se Doctorem prælagâ mente aduerteret, cunctarum ferè sibi vtilium scientiarum scripturarum satagebat intentus auditor acquirere, quas postmodum, quibus opus esset, valeret facundus præceptor ingerere. Nec deerat sagacis ingenij vigor, largam bono studio efficaciam subministrans: magnamque in teneris adhuc annis præclaræ indolis flores spem suauissimorum fructuum præbuere, quos abundanter constat postea prouenisse. Denique simul cum processu temporis, probitatis ac sophiæ proficiens incrementis, ita in breui maturitatem virilis ornabat ætatis, ut acceptus apud omnes, & tam honore, quàm amore, dignus haberetur. Nec mirum: quippe

*discendi
avidus,*

*omnibus ca-
viii,*

quippe quem nulli elatio proteruum, nulli asperum liuor, nulli contemptibilem fecit ignauia: sed humilitas etiam infimis coaptaret, caritas cunctis exhiberet affabilem & conformem, industria demonstraret eum esse vas utile in domo Domini, ad omne opus bonum paratum.

7. Postquam autem tam vitam, quam habitum sæcularem, cælestium præmiorum intuitu, dereliquit, & verè à Domino in suam electus sortem, Clero associatus, ac officijs est functus Ecclesiasticis, ampliùs totum se Diuino cultui visus est mancipare. Studebat namque, quantum fragili carnis sarcinâ circumdatus potuit, cunctos actus cogitatusque suos ad rationis normam dirigere, circumspectus ac prouidus, docilisque & cautus existeret, aduersa vel prospera æquanimiter ferre, animam supra temporalis periculi metum fortiter agere, nihilque nisi quod esset ante superni examinatoris oculos fœdum, peccati scilicet maculas, formidare: habere de Dei bonitate fiduciam, securitatem, constantiam, tolerantiam, firmitatem: prætereà nihil appetere pœnitendum, in nullo legem moderationis excedere, sub iugo rationis cupiditatem moderari vel domare. Hinc modestus & abstinens, castus & honestus, parcus & sobrius ante Deum & homines permanebat. Iam verò in illo propositum æquitatis iustitiæque seruandæ, quis vnquam dignè valeat

Clericus factus sanctissime viuit.

explicare? Quis eius circa innocentiam, humanitatem & concordiam studium, quis erga pietatem & religionem enarret affectum? Omnis eius animi meditatio, à rebus vanis & caducis remota, circa salutem animæ ac statum vitæ perpetuæ versabatur.

8. Proinde quia tantus in eo cælestis iubaris splendor celari diu non potuit, sanctitatis eius ita rumor excreuit, vt totius inclytæ ciuitatis Cenomanicæ populi ad hunc sibi met eligendum Pontificem, vnanimiter corda conuerterent, Nec dubium, quin se beatos fore arbitrarentur, qui talem habere Pastorem ac Præsulem mererentur: cui ad docendum suppeteret linguæ disertitudo, ad doctrinam exemplis firmandam vitæ rectitudo, ad exorandum pro subditis Deum meriti magnitudo. Vnde cùm memoratæ vrbs populum Antistitis sui Pauacij viri sanctissimi obitus ingenti, vt par erat, mœrore afficeret; consolabatur tamen huius concorditer electi probitas, & firmata de illo apud omnes fiduciæ certitudo, quòd nemine Sacerdotum Christi esset inferior. Quinimò antiquam Israëliticæ gentis gratiam sibi præstitam gratulabantur: quia sicut illis quondam, ablato & ad cælum rapto Eliâ Prophetâ sanctissimo, Elisæus duplici eius spiritu repletus successit; ita spirituales B. Pauacij virtutes, in successore Liborio repræsentandas, aut etiam duplicandas fore sciebant. Quapropter gaudentibus

cunctis,

eligitur Cenoman. Episcopus,

post S. Pauacium.

cunctis, Ecclesiæ Christi regimen, ad quod olim erat diuinitus præordinatus, iuxta morem canonicum assumpsit, regulariter Pontifex ordinatus.

a *Legende pars secunda* : patrum suorum lineam.

CAPVT III.

S. LIBORII *mores in Episcopatu, prædicatio.*

9. **S**Vscepto verò sacerdotio, nihil ex studio sanctitatis, quam prius exercuerat, dereliquit; sed tanquam lucerna super candelabrum posita, ita ille Diuinâ luce repletus, quò in eminentiore constitutus est loco, eò latiùs in domo Dei collatæ sibi gratiæ notitiâ refulgebat. Neque illum tantæ dignitatis honores solitæ religionis mutare fecerunt mores, nec Ecclesiasticorum occupationes negotiorum quidquam ex quotidianâ Diuinæ laudis & placationis seruitute prætermittere coëgerunt. Quinimò tantò eam instantiùs adaugere curauit, quantò iam non suæ solius, sed multarum animarum salutis causâ rectè se viuere debere sciebat: quibus frustra videbatur præesse, si non studeret etiam monitis exemplisque prodesse. Ob hoc igitur, nullius momenti spatium otiosè transigere volens, semper erat vtilibus intentus actibus, nunc

præclare munus illud gerit,

nunquam otiosus,

E 4

lectio-

lectioni diuinarum Scripturarum operam impendens, nunc orationi prolixius incumbens: interdum etiam rerum exteriorum dispositioni, prout suo conueniebat officio, prudenter consulens atque prospiciens.

10. Assiduè verò vigilijs & ieiunijs castigabat corpus suum, & in seruitutem redigebat, ne alijs prædicans, ipse reprobus inueniretur. Erat enim prædicationis studio valdè intentus, & tamquàm se nosset gerere officium Apóstoli, dicentis, Non enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare; atque ab eodem audiret, Prædica verbum, in sta opportunè, importunè; ita ipse quotidie modis om-

1. Cor. 1. 17.

2. Tim. 4. 2.

assiduè prædicans,

& eadem agens:

Galat. 5. 26.

Sap. 2. 25.

Prou. 14. 30

nibus auditores suos ad vitæ rectitudinem prouocabat. Cuius præcepta & monita id maximè populo grata & amabilia faciebat, quòd eius vitam in nullo doctrinæ contrariam deprehendebant; sed quòd illis sectandum assererebat, euidentissimè in eius moribus agnoscebant. Verbi gratiâ; qui elationem velut initium omnis peccati cauendam penitens ab illo sæpè didicerant, nullum eius indicium in illius actibus, in habitu, in vultu, in gestu corporis, in sermonis usu sentire potuerunt. Audiebant ab eo: Non efficiamur inanis gloriæ cupidi; videbant eum verè pauperem spiritu, numquàm nisi in Domino gloriari. Audiebant ab eo, quòd inuidiâ diaboli, mors introiuit in orbem terrarum; & Putredo ossium, inuidia; videbant eum affectu be-

neuo-

nevolentiaē gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus; aliorum prospera vel aduersa, sua aestimare. Audiebant ab eo: Ira enim Iacob. 1. 20. viri, iustitiam Dei non operatur; videbant eum, omnem ostendentem mansuetudinem ad omnes homines. Audiebant ab eo: Seculi 2. Cor. 7. 10. tristitia mortem operatur; videbant eum esse hilarem datorem, quem diligit Deus. Audiebant ab eo, auarum esse idolorum seruitorem; videbant eum rerum suarum erogatione Ephes. 5. 5. largifluā thesaurizare sibi thesaurum in cælo. Deinde si quis eius parsimoniam, strenuitatem, castitatemque attenderet, non alijs ad fugiendam vitiorum corporalium labem admonitionibus indigeret.

II. Ita pius gregis Dominici pastor, multis commissis sibi ouibus, adhibitâ curâ duplici, exhortationibus scilicet & exemplis, iter ad æternæ vitæ pabula quærenda, & spiritualium morborum dira contagia vitanda, demonstrans, tantum ex eis lucrum acquisiuit, vt, quod voce Dominicâ per Malachiam dicitur, de illo conuenienter valeat dici: Lex veritatis fuit in ore eius, & iniquitas non est inuenta in labijs eius. In pace & in æquitate ambulauit mecum, & multos auertit ab iniquitate. Verè enim multos ab iniquitate conuertens, & rectitudini vitæ fideique restituens, inter sanctos Ecclesiæ Christi. *dignus enim est locus quibus Doctores ornant Scripturas;*

Malach. 2. 6.

dignus enim est locus quibus Doctores ornant Scripturas;

lentiam, ipse verus eiusdem Ecclesiæ sponfus,
 in Canticis Canticorum multiplici laude
 prosequitur: nunc eos ipsius sponsæ collum,
 monilibus assimilatum, vocans; nunc tigna
 cedrina & laquearia cypressina cognominans;
 interdum labia, vittæ coccineæ, propter præ-
 dicationem Passionis Christi, similia, seu fa-
 uum dulcedinis verbi Dei stillantia; nonnum-
 quàm turrim David, ob constantiæ firmitatem,
 eos appellans. Aliquando verò ibidem, ob
 nutrimentum paruulorum, quibus lacte opus
 est, mammæ dicuntur. Aliquando fauo simul
 & vino, aliquando decori turris eburneæ
 comparantur. Plerumque portæ Ecclesiæ
 nuncupantur: & propter variam vtilitatem,
 firmitatem, prouidentiam, contemplationem,
 dentium & oculorum nomine designantur.
 Prætereà ipsi sunt sexaginta fortes, Salomonis
 lectulum ambientes: ipsi columnæ argenteæ,
 sacri eloquij nitore fulgentes. Quarum om-
 nium similitudinum si quis mysteria perscru-
 tetur, profectò inenarrabilem huius sanctæ
 Ecclesiæ Doctoris & eius similium gratiam
 dignitatemque reperiet, cum satis indicent
 hæc pauca, de pluribus ex illo cælesti epitha-
 lamio sumpta, quòd nihil his illustrius, nihil
 pulchrius, in sponsæ laudibus decantandum
 Spiritus sanctus inuenit, Qui etiam de eisdem
 per Danielelem ita loquitur: Qui autem docti
 fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamen-
 ti: & qui ad iusticiam erudiunt plurimos,
 quasi

Dan. 12. 3.

quasi stellæ in perpetuas æternitates. Sed quoniam huius clarissimæ stellæ in erudiendis subditis feruorem pariter & splendorem ostendimus, quibus virtutum radijs in alijs quoque rebus effulserit, monstrare curemus.

CAPVT IV.

Sacrarum rerum cura.

12. **H**Abuit vir sanctus hoc præ ceteris *cultum Di-*
 tum temporis Pontificibus, religio- *uinum pro-*
 nis & Dei amoris indicium speciale, quòd *mouet:*
 omnia, quæ ad eius laudem iugiter celebran-
 dam & Ecclesiastici cultus officium perti-
 nent, totis nisibus amplificare, prouehere at-
 que adornare contendit: & exceptis his, quæ
 sibi suisque ad quotidiani victus & vestitus
 necessaria, quibus solis contentus erat, vix
 sufficere poterant, nec non & his, quæ ad
 egentium & inopum sustentationem largâ
 manu solebat expendere, reliquos omnes re-
 ditus episcopaliū possessionum, omnes
 quarumlibet rerum census, qui sibi ex omni
 suâ diœcesi debebantur, vel si quid ex fide- *templa or-*
 lium donationibus conferebatur, ad ex- *nati*
 hibendum ecclesijs congruentem ornatum,
 & noua quoque oratoria in locis, quæ ad hoc
 opportuna videbantur, construenda deputa-
 uit. Quorum constructionem primùm Diui-
 næ seruitutis multiplicandæ intuitu aggre-
 dieba-

17. noua a-
dificat:

diebatur; dehinc etiam plebium commodita-
ti pariter & salutis prospicere piè meditaba-
tur, vt ad ecclesias cum suis Sacerdotibus
propè positas facillè confluere, orationum stu-
dijs assuescere, regenerationis gratiam con-
sequi, documenta sacrę legis audire, cęlestium
sacramentorum celebrationibus interesse, at-
que omnia Christianę religionis iura discere
& exercere valerent: nec quemquam vllius
molestiæ seu occupationis impedimentum
exinde reuocaret, quò vniuersos ad salutem
animarum quærendam ipsa loci opportuni-
tas inuitaret. Hac igitur intentione præter il-
las, quæ a suis prædecessoribus fabricatæ fue-
rant, decem & septem sacris ædibus nouiter
constructis & dedicatis, suam parochiam ita
omnem illustrauit, vt in qualibet eius parte
populo degenti aliquam orationis domum
vicinam esse constaret. Locorū verò, in quibus
eas construxit, hęc nomina ponere dignum
ducimus, quò religiosi operis memoria fir-
mior, & fides certior habeatur. Vnam itaque
ædificauit in Colinno, alteram in Siluiaco, ter-
tiam in Raudatio, quartam in Campogene-
sto, quintam in Conedaco, sextam in Aciaco,
septimam in Aloncianno, octauam in San-
gunno, nonam in Sabonario, decimam in
Bonâ, vndecimam in Luciâ, duodecimam in
Lugdunâ, tertiamdecimam in Marfone,
quartamdecimam in Paliaco, quintamdecimam
in Magitto, sextamdecimam in Noui-
liaco,

liaco, septimamdecimam in Comnis.

13. Quibus ritè perfectis & decenter ad-^{sacra officia} ornatis, ac Sacerdotum & inferioris ordinis^{assidue in ijs} Clericorum iugi prouidentia commendatis,^{fieri iubet.} obseruandum omnino censuit, ne qua ibidem legitimis horis die noctuque sacrorum intermissio fieret officiorum, quibus sanctæ & indiuiduæ Trinitati debitæ gratiarum actiones & laudes referrentur. Deinde vt vnitati & concordia totius populi commissi consuleret, atque omnia illius diæceseos loca Deo dicata, cum vniuersis ad se pertinentibus, antiquæ & principali suæ Sedis ecclesiæ, velut ^{Et ab ijs censum pendendi ad luminaria Cathedr. ecclesiæ: ||} vni capiti & matri omnium, subdita monstraret esse debere, decreuit vt illuc ex reliquis omnibus Ecclesijs per annos singulos census persolueretur, certus scilicet numerus librarum ceræ atque olei, prout illis offerendi facultatem suppetere sciebat. Æquum tamen omnibus eisdem locis debitū imposuit; hoc est, vt ex vnoquoque redderetur vna ceræ libra, & olei duæ, præter id, quod custodibus præfatæ principalis ecclesiæ dari constituit. Ex quo verè sancta & religiosa intentio beati viri satis apparet, quòd non sibi aurum vel argentum, seu quodlibet earum rerum, quæ mundum amantibus pretiosa, ipsi verò, velut cælestia desideranti, omnino erant contemptibilia, coaceruauit; sed ea magis Ecclesiæ dari constituit, quæ ad luminaria iugiter in eâ concinnanda copiam darent. Nam quoniam ipse

ipse fuit templum veri luminis, hoc est, Spiritus sancti, etiam corporalis lucis ornatum manufactæ domui Dei noluit vnquã deesse.

*saeros mini-
stros ordi-
nati*

*etiam laicis
se probat:*

Luc. 1. 6.

14. Mansit autem in Episcopatu annos quadraginta & nouem: in quibus fecisse legitur ordinationes nonaginta & sex; ordinasse verò Presbyteros ducentos decem & septem, Diaconos centum septuaginta sex, Subdiaconos nonaginta tres; reliquorum quoque graduum ministros, quantum sacris officijs congruum & sufficiens esse videbat. Prætereà habuit bonum testimonium etiam ab his, qui foris sunt: ita vt hoc quoque specialiter de illo præfata referant scripta, quòd studuerit Deo in omnibus dulciter famulari, & in rebus Ecclesiasticis Deo & hominibus bonis oppidò placere. Vnde liquidò patet, sic eum religionis constantiam ante Deum seruasse, vt tamen proximorum oculos non offenderet: sic humano foris placuisse iudicio, vt Diuinis obtutibus non displiceret in occulto. Ita per omnia verus Dei cultor illi meritò Pontifici comparatur, quem sine querelâ Domino seruisse Euangelica laudat historia: nisi quòd hic tantò præstantioris fuerit sacerdotij Præsul, quantò figuram veritas, quantò legem veterem noua Christi gratia transcendit. Illo denique præsulatu functi, animalium cruores immolabant: huius sacerdotij primus auctor & Pontifex, per propriam sanguinem introiuit semel in sancta. Et

Et tamen in officio dispari fuere Pontifices isti, sanctitate pares, ambo Euangelicâ laude digni, ambo iusti ante Deum, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus Domini sine querelâ.

a ms. *Corfend*, Marfano. Nonnulla horum vicorum aut oppidorum nomina aliter paullo in 2. Vita expressa.

C A P V T V.

S. LIBORII obitus, sepultura,
miracula.

15. **C**VM autem Diuinæ Maiestati complacuit, post tam diuturna tot annorum certamina, victorem hostis antiqui, militem suum æterno præmio glorificare, anno quinquagesimo Episcopatus sui, corporis eum molestiâ ita fatigari permisit, vt adesse sibi diem exitus sui non dubitaret. Qui annus illi verus extitit Iubilæus, quem in eodem numero annum remissionis appellans, vnumquemque in eo redire ad familiam, & ad possessionem suam lex Diuina præcipit. Nam & ipse quò minus se dubitaret ad requiem tendere, post septem septimanas annorum, ex quo constitutus est super familiam Domini, adhuc in terris positam, ad eam quæ in cælis est, latus vocari meruit, vt possideret terram, quam mansuetis & mitibus Veritas repromisit.

morbo cor-
reptum
Matth. 5. 4

16. Eodem tempore S. Martinus Episcopus

S. Martinus pus Turonensem regebat Ecclesiam, vir A.
Angelico postolicis clarus omnino virtutibus: cui inter
monitus, vi- illa, quibus assiduè frui solebat, Angelicæ col-
sit: locutionis mysteria, etiam hoc ex Diuinâ re-
 uelatione præceptum est, ut ad urbem Ceno-
 manicam pergeret, atque ibidem in infirmi-
 tate positum Dominum visitaret. Vnde anim-
 aduertens, hanc Domini infirmitatem de
 aliquo membrorum suorum intelligendam,
 Match. 25. de quibus ipse dicturus est in iudicio, *Infir-*
 36. *mus fui, & visitastis me;* cœpit illicò festinus
 ad memoratam pergere ciuitatem. Cui cùm
 iam appropinquans, iuxta vineam quamdam
 iter ageret, vidit eminùs in eâ stantem Cleri-
 cum gradu Subdiaconum, *a* Victurium no-
 mine, operi quidem, *b* quodcumque ibi agen-
 dum erat, studiosiùs insudantem, sed nihilo-
 minùs frequentatione psalmodiæ laudes Do-
 mini decantantem. Hic erat discipulus S. Li-
 borij, atque in ipsâ suæ continentiæ mentif-
 que & habitus humilitate, bonæ institutionis
 magistri optimi clarum præbebat indicium.
 Quem intuens S. Martinus, reuelante sibi
 Spiritu sancto hunc esse futurum ibi Episco-
 pum, his eum verbis salutauit, dicens: *Aue*
noster Pontifex. Dehinc illi baculum suum
 dedit, atque ita concito gradu, in urbem pro-
 perauit. In quâ inueniens sanctum & verè
 Deo dilectum Præsulem iam in extremis po-
 situm, & cælesti tantùm gaudio, quò iturus
 erat, intentum, cum ineffabili ab eodem læti-
 tiâ

tiâ susceptus est. Hic verò necesse est, vt no-^{pijs colloquijs}
 ster sermo deficiat: quia neminem dignè con-^{Liborium}
 stat posse referre, quàm diuina, quàm spiritua-^{animat,}
 lia, quàm cælestia fuerint eorum colloquia;
 cum quâ se exultatione mutuò viderint, quo
 mentis affectu suam ad tempus separationem
 ferre potuerint. Erant enim ambo Christi mi-
 litum excellentissimi duces, ambo crebris de
 diabolo triumphis gloriosi. Sed alteri iam
 reddendum erat præmium sempiternum, al-
 teri aliquamdiu differendum, & adhuc pro
 castris Dei fuerat decertandum.

17. Igitur B. Liborius, præsentè sibi tanto ^{Et sanctè}
 consolatore, suarumque exequiarum provi-^{mortuum}
 fore, & decimo Kalendarum Augustarum die ^{sepelit:}
 lætus migravit ad Dominum. Cuius venera-
 bile corpus S. Martinus cum honore congruo
 ad ecclesiam extra urbem positam duci, & in
 eâ sepeliri fecit: quam primus eiusdem Sedis
 Antistes, Iulianus nomine, construxit, & in
 honore ^{duodecim} Apostolorum dedicauit. ^{in d}
 Decebat enim, vt qui Apostolorum in terrâ
 successor, & in cælis esse meruit consors, in
 eorum quoque ecclesiâ communi cum illis
 memoriâ coleretur. Sequenti verò die vir Dei
 Martinus populum omnem, qui ad tantî viri
 exequias copiosus nimis & innumerabilis
 conuenerat, & internum amorem erga Pa-
 storem suum largissimis lacrymarum fonti-
 bus testabatur, in ecclesiam conuocatis, san-
 ctæ admonitionibus doctrinæ consolabatur,
 F eisque

§2 VITA S. LIBORII PATRONI

Aug. 1
eisque præfatum Victurium ordinavit Episcopum.

Liborius
post mortem
miraculis
illustratur.

18. Tradunt quoque litteræ superius memoratæ, multa quidem S. Liborium in hac vitâ fecisse miracula, sed multò plura postmodùm ad sepulcrum eius fuisse diuinitus ostensa, licet ob multitudinem suam nominatim expressa non sint. Quod nos facillè credimus ex his, quæ oculis nostris videre meruimus, postquam ad nos sacrum translatum est corpus, sicut, adiuuante Domino, sequens huius operis textus enarrabit. Nam quoniam ipse verè fuit organum Spiritus sancti, per ipsius nunc operationem ante eius reuerenda pignora virtutum signa sæpius ostenduntur; curationes scilicet debiliùm, salutes languentium, expulsionès immundorum spirituum; præstante ipsius gratiâ, qui est fons & origo bonorum omnium, Deus & Dominus noster, qui in Trinitate inseparabili viuit & regnat per infinita secula seculorum, Amen.

17 + 990
Aug. 11
a Alij Victorem, Victurum, Victorium vocant. Colitur 25. Augusti, uti testatur Coruasserius; at 1. Septemb. alter Victorius, eius filius.

b Ms. Bod. addit, vinearum. Non satis eam interpolationem patiuntur sequentia verba, quodcumque ibi agendum erat: etsi ex S. Victorij Vitâ constet, eum operantem in vineâ repertum à S. Martino.

c Dissentiunt alia eius Acta, ut suprâ §. 1. diximus. colitur saltem hoc die.

d Vita primo loco relata, solum habet Petri & Pauli.